UPUTE ZA NAVOĐENJE LITERATURE SUKLADNO STANDARDIMA American Psychological Association, sedmo izdanje (APA 7)

Odsjek za informacijske znanosti, Filozofski fakultet Osijek

2025.

OPĆE UPUTE

Pri pisanju završnih i diplomskih radova, ali i svih ostalih oblika stručnih i završnih radova, potrebno je ispravno koristiti citiranje i referenciranje korištene literature. Prilikom referenciranja koriste se standardizirani stilovi za označavanje izvora informacija koji se koriste u radu. Razvijeno je stotinjak stilova referenciranja, a ovdje se prikazuje APA stil (7. izd.). APA je akronim od American Psychological Association. Dva su glavna dijela referenciranja: (i) navođenje u tekstu; naznačavanje izvora informacija koji su se koristili u tekstu, (ii) popis literature; sadrži detalje o svemu što je citirano, a nalazi se na kraju rada.

Svaka referenca navedena u tekstu mora se navesti u popisu literature, kao što i svaka referenca u popisu literature treba biti parafrazirana/citirana u tekstu. Nužno je paziti da je svaka referenca i u literaturi i u tekstu ISTOVJETNO napisana. Sve reference se navode u tekstu, a ne u fusnotama.

Ukoliko izvor u elektroničkom obliku ima DOI oznaku, onda se navodi samo DOI, bez poveznice i datuma pristupa. U slučaju da se radi o radu bez DOI oznake uz rad se navodi poveznica pristupa (osim ukoliko je rad preuzet iz neke od baza podataka).

Pravila kod sastavljanja Popisa literature prema APA stilu:

1. Popis literature mora biti složen abecednim redom prema prezimenu autora.
2. Ako je više radova istog autora, potrebno je složiti popis od najnovijeg rada prema starijem radu. Ukoliko je isti autor objavio više radova u istoj godini, onda se godine označavaju malim slovima abecede.
3. Ako rad nema autora, rad se pomiče na poziciju u abecednom redu prema prvoj najznačajnijoj riječi u naslovu.
4. Svi citirani radovi (knjige, članci, web stranice i dr.) moraju biti navedeni zajedno u jednom popisu literature, u skladu s abecednim redoslijedom.
5. Naslove knjiga, nazive časopisa, te naziv web dokumenta potrebno je označiti kosim pismom (*kurziv* ili *italic*).
6. Elementi citiranog rada (naslov, naziv časopisa itd.) trebaju biti odvojeni točkom.
7. U popisu literature izvori se navode bez rednih brojeva, no zbog toga se svaki izvor oblikuje s visećom uvlakom (*hanging*)
8. Ukoliko izvor nema datuma treba koristiti kraticu (b.d.) (bez datuma) na mjestu godine.
9. Ukoliko je izvor u postupku objave umjesto godine treba pisati (u tisku).

CITIRANJE I PARAFRAZIRANJE

Prilikom navođenja tuđeg rada treba voditi računa o načinu na koji ćemo to učiniti u tekstu. Pri tome razlikujemo **citiranje ili direktno navođenje** (preuzimanje teksta iz drugih izvora od riječi do riječi), **parafraziranje** (prepričavanje teksta iz drugih izvora vlastitim riječima) i **interpretiranje** (tumačenje tuđih koncepata, mišljenja, nalaza, zaključaka i slično na vlastiti način, tj. dodavanje vrijednosti radu drugih) (Tkalac Verčič, Sinčić Ćorić, Pološki Vokić,

2010, str. 170). Svi ovi oblici preuzimanja tuđih riječi, misli i ideja zahtijevaju citiranje izvora iz kojih su preuzeti.

Citiranje (izravno navođenje)

Citiranje treba koristiti rijetko, kada se nešto naglašava u radu. Citat se treba kopirati direktno kako je napisan u izvornom radu, uključujući i eventualne greške.

Koristite izravne navode umjesto parafraziranja:

- kada navodite točnu definiciju,
- kada je autor nešto izrazio na upečatljiv ili sažet način.

Prema APA stilu razlikujemo kratak i dugi citat. Kratak citat ima manje od 40 riječi, a duži citat – više od 40 riječi.

Primjer kratkog citata:

Kada se govori o automatizaciji Univerzalne decimalne klasifikacije važno je istaknuti i da su „knjižničari (…) svjesni važnosti nadzora nad primjenom klasifikacije i iskazuju potrebu za pouzdanim sustavom iz kojega bi se mogle preuzimati klasifikacijske oznake“ (Vukadin i Pikić Jugović, 2025, str. 25)

U popisu literature:

Vukadin, A. i Pikić Jugović, A. (2025). Jačanje kapaciteta hrvatskih knjižnica za automatizaciju primjene Univerzalne decimalne klasifikacije. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, 68(2), 1-28. https://doi.org/10.30754/vbh.68.2.1433

Citati od 40 riječi i više (ili više od 5 redaka teksta) ne zahtijevaju stavljanje navodnih znakova. Cijeli citat treba biti uvučen u odnosu na ostatak teksta. Preporučamo da font pri tome bude smanjen u odnosu na ostatak teksta (1-2 pt). Na kraju se navodi prezime autora i godina izdanja, a sve to nakon točke kojom je završen citat.

Primjer dužeg citata (uz rečenicu pojašnjenja prije citata):

Autorice zaključuju:

> Kapaciteti za automatizaciju primjene UDK-a mogu se promicati i kroz pro-grame edukacije koji će primjenu UDK-a sagledavati u kontekstu novih tehnologija i upoznavati polaznike s novim uslugama, promjenama u tablicama itd. Programe edukacije bilo bi dobro provoditi kroz različite medije, npr. ponuditi kratke videoupute koje se bave određenim temama. (Vukadin i Pikić Jugović, 2025, str. 25)

U popisu literature:

Vukadin, A. i Pikić Jugović, A. (2025). Jačanje kapaciteta hrvatskih knjižnica za automatizaciju primjene Univerzalne decimalne klasifikacije. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, 68(2), 1-28. https://doi.org/10.30754/vbh.68.2.1433

PARAFRAZIRANJE RADOVA DRUGIH AUTORA

DVA NAČINA NEIZRAVNOG NAVOĐENJA REFERENCE U TEKSTU

Prvi način je kada navodimo prvo prezime autora i u zagradi godinu izdanja rada. Kada se navode reference pojedinih autora koji su na visokom položaju ili važni poput predsjednika, ministra ili religijskih vođi, autora tada treba kratko predstaviti u tekstu.

Bregar et al. (2020) define distance learning as an educational process in which the provider and the learners are physically separated.

2. Drugi način je kada navodimo prvo tekst i na kraju rečenice u zagradi navodimo prezime autora i godinu izdavanja rada npr.

Slovenian librarians are satisfied with and positively accept online professional development (Dornik, 2021; Dornik and Batič, 2022)

NAČIN NAVOĐENJA REFERENCE PREMA BROJU AUTORA RADA

Rad jednog ili dva autora

Kada rad koji navodimo u tekstu ima jednog ili dva autora, prilikom navođenja reference kroz cijeli tekst navodimo prezime autora i godinu izdavanja publikacije npr.

✓ Milas (2005) ili (Milas, 2005)
- Snyder i Babins-Wagner (2013) ili (Snyder i Babins-Wagner, 2013)

Rad tri i više autora

Kada rad ima tri, četiri ili više autora, u tekstu treba navesti ime prvog autora i iza toga navesti „i suradnici“ skraćenicom riječi suradnici - sur. U popisu literature navode se svi autori, osim ako rad ima 21 i više autora (tada se navodi 19. autor i dodaje oznaka (…) nakon kojeg se dodaje zadnji autor.

U tekstu (do 20 autora):

Nguyen i sur. (2019) smatraju da je….

U popisu literature:

Nguyen, T., Carnevale, J. J., Scholer, A. A., Miele, D. B., & Fujita, K. (2019). Metamotivational knowledge of the role of high-level and low-level construal in goal-relevant task performance. *Journal of Personality and Social Psychology*, 117(5), 879-899. http://dx.doi.org/10.1037/pspa0000166

U popisu literature (preko 20 autora):

Pegion, K., Kirtman, B. P., Becker, E., Collins, D. C., LaJoie, E., Burgman, R., Bell, R., DelSole, R., Min, D., Zhu, Y., Li, W., Sinsky, E., Guan, H., Gottschalck, J., Metzger, E. J., Barton, N. P., Achuthavarier, D., Marshak, J., Koster, R., . . . Kim, H. (2019). The subseasonal experiment (SubX): A multimodel subseasonal prediction experiment. Bulletin of the American Meteorological Society, 100(10), 2043-2061. https://doi.org/10.1175/BAMS-D-18-0270.1

Autori s istim prezimenima

Ako lista uključuje reference jednog ili dva primarna autora s istim prezimenom treba uključiti inicijale prvog autora u svim citiranjima, čak i ako se razlikuje godina izdanja npr.

- R. D. Luce (1959) i P. A. Luce (1972) su također našli da....
- J. M. Goldberg i Neff (1961) te M. E. Goldberg i Wurtz (1972) su predložili...

Parentetičko referenciranje

Kada se u tekstu citira više različitih izvora, potrebno ih je odvojiti znakom (;), te autore poredati abecednim redom.

U literaturi informacijskih znanosti u pravilu je prihvaćena podjela intelektualnog kapitala na ljudski, strukturni i relacijski kapital (Bedford i Sappington, 2016; Kostagiolas, 2013; Kostagiolas i Asonitis, 2009a; Kostagiolas, 2012; Iivonen i Huotari, 2007; White, 2007c) uz neka manja odstupanja terminološke prirode.

Kad je referenca djelo grupe autora unutar vladine organizacije, udruženja i sl. (korporativno autorstvo)

U slučaju kad je referenca djelo neke organizacije npr. Filozofskog fakulteta u Osijeku ili kad autori nisu vidljivi, navodimo:

- Filozofski fakultet Sveučilišta u Osijeku (2024)
- (Filozofski fakultet Sveučilišta u Osijeku, 2024)

Ukoliko korporativni autor koristi akronim, kod prvog citiranja u tekstu citira se pun naziv tijela uz navođenja akronima u zagradi, a kod kasnijeg citiranja se koristi samo akronim.

Prvo citiranje:

- (American Library Association [ALA], 2020), ili
- American Library Association (ALA, 2020)

Drugo i ostala citiranja:

- (ALA, 2020), ili
- ALA (2020)

U slučaju kada npr. ustanova Filozofski fakultet Osijek izda knjigu profesora, tada se profesor navodi kao autor knjige, a ne Filozofski fakultet Osijek

Posredno citiranje

Posredno citiranje (ili navođenje sekundarnog izvora) znači da se nije koristila izvorna građa nego da se navode misli autora koje je citirao netko drugi. Posredno se citiranje mora koristiti rijetko jer svi radovi, u pravilu, moraju biti napisani na temelju izvorne literature. Kada se to ne može izbjeći, može se posegnuti za posrednim citiranjem.

U popisu literature navode se samo izvori koji su čitani (primarni izvori), a u tekstu se navode i sekundarni izvori (oni o kojima se pročitalo u djelu koje navodimo kao bibliografsku jedinicu).

Kod posrednog citiranja navede se prezime izvornog izvora i godina, a zatim se dodaje "**prema**" i navede se izvor (prezime i godina) u kojoj smo pronašli informaciju koju citiramo.

Bradfordov zakon opisan je davne 1934. godine (Bradford, 1934, prema Pehar, 2022)

U popisu literature navodi se samo Pehar:

Pehar, F. (2022). Bibliometrijska analiza Vjesnika bibliotekara Hrvatske: publikacijska aktivnost, autorstvo i suradnja od 1950. do 2020. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, 65(1), 1-32. 10.30754/vbh.65.1.950

Popis literature prema vrsti građe

Knjige

Kod citiranja knjiga (omeđenih publikacija) ne navodi se mjesto izdavanja. Kod elektroničkih knjiga navodi se obavezno doi oznaka, a ako doi oznaka ne postoji navodi se URL adresa (bez navođenja datuma pristupa) ukoliko je URL stabilan. Naziv baze podataka iz koje je preuzet izvor SE NE NAVODI.

U popisu literature:

Crawford, W. i Gorman, M. (1995). *Future libraries: dreams, madness & reality*. American Library Association.

McGarry, K. (1993). *The changing context of information: an introductory analysis* (2nd ed.). Library Association Publishing.

Svendsen, S., i Løber, L. (2020). *The big picture/Academic writing: The one-hour guide* (3rd digital ed.). Hans Reitzel Forlag. https://thebigpicture-academicwriting.digi.hansreitzel.dk/

Citiranje u tekstu:

- Crawford i Gorman (1995), McGarry (1993), Svendsen i Løber, 2020 ili
- (Crawford i Gorman, 1995; McGarry, 1993; Svendsen i Løber, 2020)

Poglavlje u zborniku radova

U popisu literature:

Žumer, M. (2011). Izazovi razvoja konceptualnog modela vezanog uz tematiku. U S. Faletar Tanacković i D. Hasenay (Ur.), *Mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture: zbornik radova: 14. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji* (str. 11-19). Hrvatsko knjižničarsko društvo.

Arem, G. L. (2006). The effects of teaching and playing experience on ability to diagnose a motor skill. U P. Brewer & Firmin, M. (Ur.) *Ethnographic and qualitative research in education: Proceedings of the seventeenth annual conference* (str. 1-20). Cambridge Scholars Press.

Citiranje u tekstu:

- Žumer (2011), Arem (2006), ili
- (Arem, 2006; Žumer, 2011)

Urednička knjiga

U popisu literature:

Petr Balog, K. (Ur). (2023). *Spomenica Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku: 25 godina djelovanja*. Filozofski fakultet.

Torino, G. C., Rivera, D. P., Capodilupo, C. M., Nadal, K. L., i Sue, D. W. (Ur.). (2019). *Microaggression theory: Influence and implications*. John Wiley & Sons. https://doi.org/10.1002/9781119466642

Citiranje u tekstu:

- Petr Balog (2023), Torino i sur. (2019), ili
- (Petr Balog, 2023; Torino i sur., 2019)

Serijske publikacije

U popisu literature:

Riedner, M. B., Shay, T. i Kuni, K. (2020). Serving a forgotten population: those with Alzheimer's and & other dementias. *The International Journal of Information, Diversity, & Inclusion,* 4(1), 84–93. https://doi.org/10.33137/ijidi.v4i1.32414.

Maestro, R., Ramos-Eclevia, M., Eclevia, C. i Fredeluces, J. (2018). Teaching diversity, becoming inclusive: perspectives and possibilities in ASEAN library and information science schools. *Journal of the Australian Library and Information Association*, 67(2), 96-115. https://doi.org/10.1080/24750158.2018.1467142.

Carey, B. (2019, March 22). Can we get better at forgetting? *The New York Times.* https://www.nytimes.com/2019/03/22/health/memory-forgetting-psychology.html

Citiranje u tekstu:

- Riedner i sur. (2020), Maestro i sur. (2018), Carey (2019), ili
- (Carey, 2019; Maestro i sur., 2018; Riedner i sur., 2020)

Ukoliko članak u časopisu nema DOI oznaku, a dio je akademske baze podataka (npr. EBSCO, Google Scholar, Scopus, Web of Science, itd.), navod treba završiti s brojem stranica. Referenca je u ovom slučaju ista kao za tiskani članak.

Zakoni i pravilnici

Kada navodimo ime zakona ili pravilnika, koji ima brojne izmjene i dopune, navodimo izdavača i kada je zakon ili pravilnik donesen te posljednju izmjenu i dopunu akta. Kod zakona i pravilnika se ne primjenjuje kurziv.
U popisu literature:

Zakon o knjižnicama. Narodne novine, 17/19, 36/24. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2024_03_36_575.html
Pravilnik o zaštiti, reviziji i otpisu knjižnične građe. Narodne novine, 27/23. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2023_03_27_452.html

Citiranje u tekstu:

- Zakon o knjižnicama (NN 17/19, 36/24), Pravilnik o zaštiti, reviziji i otpisu knjižnične građe (NN 27/23), ili
- (Pravilnik o zaštiti, reviziji i otpisu knjižnične građe, NN 27/23; Zakon o knjižnicama, NN 17/19, 36/24)

Umjetna inteligencija

Kod navođenja alata umjetne inteligencije ovo je propisan obrazac:

Naziv kompanije UI. (dan, mjesec, godina). *Naslov razgovora s UI u kurzivu*.[opis npr. Generativni razgovor s UI]. Naziv alata/model. URL adresa razgovora.

Citiranje u tekstu:

- Naziv kompanije UI (godina), ili

- (Naziv kompanije UI, godina)

Primjer – recimo da smo od UI tražili da nam napiše popis tema iz hrvatskog jezika koji srednjoškolci moraju znati prilikom upisa na fakultet. Ovako ćemo to citirati u popisu literature:

OpenAI. (28 listopad 2025). *Popis tema iz hrvatskog jezika prije upisa na fakultet.* [Generativni razgovor s UI]. ChatGPT. https://chatgpt.com/c/68fcb28e-bf94-832e-bb19-25fa04c36edf

Perplexity AI. (28 listopad 2025). *Popis tema iz hrvatskog jezika prije upisa na fakultet.* [Generativni razgovor s UI]. Perplexity. https://www.perplexity.ai/search/molim-popis-tema-iz-hrvatskog-dcGfeQZaRFyfQXXC2OiNwQ

Citiranje u tekstu:

- Open AI (2025), Perplexity AI (2025), ili
- (Open AI, 2025; Perplexity AI, 2025)

Za detaljnije upute vidjeti https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples